

SZÉKELY UJSÁG

egyesülve a
SZÉKELYHIRLAP-pal

(GAZETA SĂCUIASCĂ)

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

fuzionat cu
ZIARUL SĂCUESC

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
KOVÁCS-HIRLAPIRODA, Str. Gen. Avarescu
1. szám.

Redactor responsabil și editor — Felelős szerkesztő, kiadó
Kovács J. István

Redacția și administrația:
BIROU DE ZIARĂ KOVACS
Ștrada Gen AVARESCU 1

Transsylvania gyümölcstermesztése és az E. G. E.

Irla: TÖRÖK BALINT

Országgrészünk gyümölcstermesztése az utóbbi időkben erőteljes lendülettel fejlődött. Ez azonban nem azt jelenti, hogy az eddig elért eredmények mellett megállhatunk. Ennek megvilágítására elég, ha reámutatunk a lakosság átlagos nyers gyümölcs fogyasztására. Amíg Romániában átlag egy lakos évente 3—4 kg. nyers gyümölcsöt fogyaszt, külföldön az évi fejadag 50—70, sőt a 109 kg.-ot is meghaladja.

Gyümölcstermesztésünk minősége elsőrendű, illat és zamatanyagokban gazdag. Kétirányú feladat áll előttünk a termelés és értékesítés terén. Először is igyekeznünk kell a termelést azonos fajták telepítésével, vagy átoltással egységesé, a minőséget pedig a rendszeres permetezéssel javítani, exportképessé tenni. Másodszor pedig az értékesítés terén propagandát kell kifejteni a belföldi nyersgyümölcs fogyasztás érdekében és meg kell szerveznünk, minden eszközzel elő kell mozdítanunk a gyümölcs kivitelét.

Ezeknek a feladatoknak, illetve kitűzött céloknak a megvalósítása érdekében óhajtja újjászervezni az EGE az egyesület kertészeti és gyümölcstermesztési szakosztályát.

A Szakosztály feladatát fogják képviselni a kisgazdaságokban a tömegfajták beindítása és irányítása, az egyes vidékeknek meg nem felelő vagy vegyes és nem piacos fajtájú gyümölcsfák átoltása, a vidék számára megállapított néhány legjobb fajtára.

A meglévő termőfákban foglalt vagyion csakis így tehető jövedelmezővé.

A belföldi piac, valamint a külföldön való értékesítés számára a ferges, gombáktól megtámadott, eltorzított fejletlen gyümölcs egyáltalán nem jöhet számításba egyrészt, mert az ilyen gyümölcs nem keresett, nem versenyképes, másrészt, mert rontja és veszélyezteti termelésünk hírnevét.

Bele kell vigyük a köztudatba, hogy a gyümölcsfák ép olyan élőlények, mint az ember, az állatok vagy a többi növények. Eredményt a gyümölcstermesztésből csak az várhat, aki a fák és a gyümölcs egészségét megóvjá.

Az EGE programjában jelentékeny szerep jut a kertésznek, így első sorban a gyümölcstermesztésnek. Az EGE országgrészünk gyümölcstermesztői gócpontjain, a gazdasági tanfolyamok keretein belül gyümölcsfa telepítési, ápolási és védekezési tanfolyamokat rendezett, amelyeket a jövőben folytatni szándékozik.

Kedvezményes árak és feltételek mellett szerezte be az érdekeltek gyümölcscsacemete, oltógaly, növényvédelmiszer stb. szükségletét, tájékoztatta a gyümölcstermelő gazdaközönseget a védekező szereknek házilag, legolcsóbban és egyszerűbben való elkészítési módjai felől.

A gyümölcstermesztéssel kapcsolatos szakmunkák terén nehézségek mutatkoznak, mert nagy hiány van a megfelelő képzettségű kertmunkásokban, akik a munkákat szakszerűen kezelni és a védekezési munkákat gyakorlatilag önállóan ellátni tudnak.

A Szakosztály munkakörébe tartozik a piacra kerülő gyümölcs egységes elvek szerint való válogatásának, szakszerű csomagolásának ismertetése és még számos olyan részletkérdés, a melyekre itt nem térhetünk mind ki.

Tultermelésről ma még nem lehet beszélni. Inkább szervezetihiányról. Az EGE kertészeti és Gyümölcstermesztési Szakosztályának célja és feladata e téren is megtenni a tőle telhetőt, de nyomatékkal hangsúlyozzuk már jó előre, hogy elsősorban a termelőkön áll, hogy az erdélyi gyümölcs jövője megteremthető-e

Iparos segédek vizsgálja. A munka kamara közli, hogy a helybeli mészáros, hentes és bétisztító segédek vizsgálja június 17-én d. e. 8 órakor lesz a Munkakamara sít gheorghei fiókjánál a kijelölt bizottság előtt. Tehát akik meg akarják szerezni a segédkönyvet, azok most feltétlen jelenjenek meg vizsgázni.

A restauráció ünnepe városunkban

Tg-Săcuesc — Kézdivásárhely, jun 11

Öfelsége, a király hazatérésének és trónfoglalásának 8-ik évfordulóján ünnepi hetet ült az ország, hogy fölidézze a nyolc esztendő előtt történt nagy történelmi fordulat varázsát és összefoglalja egy rendkívül gyümölcsöző korszak hatalmas eredményeit.

Ennek az ünnepi hétnek a megülésében résztvettek városunk hatóságai és országőrei is. A zászlóelhelyezés, napi felvonulások hetének méltó befejezését képezte a június 8-iki nap, melynek már reggel 8 órakor ünnepies színt adott az iskolák országőreinek, a katonai előkészítők, az ipartársulatok tűzoltók zenésző melletti felvonulása a főterre. A házakon mindenütt zászlót lengetett a szél, a templomokban pedig mindenütt istentisztelet.

A főtérről, ahol Nastazi Cornel megyei országőr parancsnok mondott beszédet, a Sinkovits-sport telepre vonult ki a közönség, ahol az iskolák növendékei mutattak be tornamutatványokat, majd dísz felvonulás volt. Este kivilágították az ablakokat és fáklyásmenet járta be a város utcáit.

A helyes magyarság

A Magyar Kisebbségi Szemle legutóbbi számában „A magyar nyelv Transzilvániában” cím alatt Kora Endre emlékszik meg Pintér Jenő új nyelvművelési mozgalmáról és többek között a következőket írja:

Ezelőtt néhány évvel egyik öreg írónk szomorú szívvel jósoltta meg, hogy nem mulik el sok idő és az ardeali (erdélyi) magyarok nem fognak tudni magyarul. És ez főleg annak tulajdonítható, hogy a mostani fiataloknál nincs meg a szívósság, hogy ragaszkodjanak magyar anyanyelvükhöz.

Ez a szomorú jóslat sajnos, már kezd valóra válni. Ne menjünk messzire a bizonyításban, hanem maradjunk meg transzilvániai (erdélyi) fiatal újságíróknál s tapasztaljuk meg, hogy nem egyszer, hogy megdöbbentő módon irnak magyarul. Nemcsak stílus, hanem helyesírás tekintetében is. Az egyik helybeli lap husvéti számában lepett meg a következő cím: *Kiszerkesszük a szerkesztőséget!* Egészen biztos, hogy a művelt magyar közönség, különösen az idősebb olvasók, észrevették ezt az égbekiáltó hibát, amit a cikk írója követett el, akkor, amikor „kiszerkesztette” ezt a „kiszerkesszüköt”. De nem csodálkoztunk a fiatalokon, amikor egyik „legrégibb” lapunk homlokán évek óta ott disztelenkedik ez a hibás magyar mondat: „A többi külföldi államokban csak a portókülföldözettel több”.

Azonban, ha a transzilvániai lapokban

a magyar nyelv ellen elkövetett merénylettekkel akarnék foglalkozni, nem volna elégendő a Szemlének mind a tizenkét száma sem. Ezért csupán azokat a helytelen szavakat fogom megemlíteni, amelyeket itt Transzilvániában (Erdélyben) majdnem minden nap használnak íróink, művészeink, értelmiségi osztályunk, nem beszélve az egyszerűbb emberekről.

Egészen bátran állíthatjuk, hogy azok a helytelen szavak, amelyekről az alábbiakban esik szó, nem transzilvániaiak, hanem Pestről ragadtak ránk. Csak néhányat ragadok ki a Pintér Jenő-féle nyelvvédő könyvből, mutatdoul, hogy mennyire nem tudunk már mi magyarul.

A, az. Közvetlenül a világháború után a pesti ember kiragadta az ABC első betűjét az „a” névelőt és használta reggel, délben, este, éjjel, nappal; minden betűhöz és minden szóhoz odafigyelt, akár volt értelme, akár nem. És ettől az egyszerű kis betűtől csak akkor vált meg, amikor a transzilvániai magyar — úgy látszik — megirigylte tőle és színtén használni kezdte. S most mi „a” betűzünk, amikor a sétára indulunk, vagy ha beülünk a színházba, hogy megnézzük a Solymosánt, de csak azért, hogy kijelentsük, hogy a külföldön sokkal különb művészeket láttunk a színpadon, bár meg kell adni, hogy a helybeli színészek közül a legtöbbet mégiscsak ő tud.

Aki, amely, ami. Ezeket a vonatkozó névmásokat különösen újságíróink használják okatlanul. Egyik törvénytudósításban olvastam: Nagy Péter az elűtött ember teste fölé hajolt, aki már alig lélekzett. Ebben az egy mondatban az aki szócska mi-

att két hiba is van. Az egyik az, hogy a test, még ha emberi is, nem *aki*, hanem *amely*, a másik pedig, hogy még abban az esetben sem indokolt az *aki* szócska használata itt, ha a test tényleg személy volna. Mennyivel egyszerűbb és helyesebb volna így mondani: Nagy Péter az elfűtött ember fölé hajolt, de abban már alig volt lélek.

Lett volna — volt volna. Az előbbi mondatban egy olaszót használtam, amely még azoknak is feltűnhetett, akik jól tudnak magyarul. Volt volna! Nem hiszem volna olyan fiatal újságíró itt, aki különbséget tenné a lett és a volt szócska között a feltételes volna előtt. Pedig van. Még pedig az, hogy az akadémiai magyar helyesírás nem ismert lett volna, hanem csak volt volna igealakot. Ha pénzem lett volna, elmentem volna a moziba. Ezzel azt akarta kifejezni az illető, hogy nagyon vágyott a moziba, azonban mert nem volt pénze, nem ment el. Tehát egy már meglevő állapotról beszélt, míg a lett volna semmiképpen sem fejezi ki ezt az állapotot, mert még mindig a jövőbe mutat. Mennyivel helyesebb és szebb volna, ha a fűlnek szokatlan is: a volt volna. Szerintem a magyar nyelv természetességét is jobban megmutatja.

Dacára. Körülteül 13 millió magyar él a földön, de nincs százezer, aki tudná, hogy ez a szó: dacára, helytelen, rossz és ki kell irtani. És mégis, milyen szívesen használják még irónk is. Pedig menny szép szavunk van, amellyel változatosabbá tehetjük a beszédet. Annak ellenére, noha, ám, bár, jöllehet, habár. Mennyire sérti a fület például ez a mondat: Dacára legjobb szándékának. Mennyivel természetesebben hangzik így: legjobb szándéka ellenére.

dus. Erdeműs, nedvűs, szelleműs. A dus jelzőcskének valamikor megvolt az értelme, természetesen nem ilyen kötésekben. A dus tulajdonképpen annyit jelent, mint olyan romboló erő, amely minden téren állandóan rossz irányban tevékenykedik. Rövidítése a dúlos jelzőnek. Ezek után elgondolható, hogy szelleműs. De szebb is így mondani: szellemes, vagy ha még jobban ki akarjuk emelni szellemi érdemeit: nagyszellemű, vagy fennköltszellemű.

Ural. Az előbbi helytelenségről jut eszembe, hogy a téves fogalmak mennyire más értelmet adhatnak egy szónak. Így van ez az ural igénél is. A heggyetűn a vár büszkén uralta az alatt elterülő rónát. Ugye milyen szépen, dallamosan hangzik ez a mondat? De amilyen szép, annyira helytelen. Mert uralni annyit tesz, mint urnak mondani, urazni valakit vagy valamit, nem pedig uralkodni valami fölött. Már pedig azt senki sem mondhatja, hogy heggyetűn a vár büszkén valotta urának a rónát, még ha még olyan szép is az.

SPORT

K. S. E. — Amateur 52

Váltakozó iramu mérkőzés, melyet a K. S. E. biztosan nyert, annak ellenére, hogy ifjúsági játékosokkal keverten állt ki erre a mérkőzésre.

Ezzel a mérkőzéssel be is fejeződött az 1937/38 évi kerületi bajnokság, melynek keretében a K.S.E. játszott hat mérkőzést. Ezek közül nyert négyet és veszített két mérkőzést. Adott 17 gólt és kapott 6 gólt.

ATLÉTIKA

A Tg.-Săcuesc-i (Kézdivásárhelyi) Sport Egyesület jólsikerült atlétikai versenyt rendezett a Sfântu-Gheorghei atléták vendég-sereplésével. Eredmények: 100 m: 1. Nyáguly (K) 11,9 mp. 2. Turóczi (K) 12,2 mp. 200 m: 1. Kiss (S) 55,5 mp. 2. Nyáguly (K) 56,5 mp. 3. Tamás (K) 64 mp. 1500 m: 1. Kiss (S) 2. Török (K) 4x100 m-es staféta: 1. K S E 49,5 mp 2. Vegyes staféta. Magasugrás: 1. Régeni (K) 167 cm. 2. Soós (K) 162 cm. Távolugrás: 1. Régeni (K) 605 cm. 2. Soós (K) 584 cm. 3. Kovács (S) 539 cm. Súlydobás: 1. Somosca I (S) 11,16 m 2. Soós (K) 10,65 m. Gerelyvetés: 1. Somosca I (S) 44,70 m. 2. Balázs (K) 3. Régeni (K) Diszkoszvetés 1. Somosca I. (S) 32,07 m. 2. Soós (K) 31,53 m 3. Régeni (K) 30,70 m. Ifjúsági számok: 1500 m: 1. Somosca II. (K) Súlydobás: 1. Somosca III. (K) Gerelyvetés: 1. Somosca III (K) Diszkoszvetés: 1. Somosca III (K).

Pityókából rádió-detektorosvevő.

Ezen a címen ismertettük mult számunkban Forró György találmányát. Most a cikk kiegészítésül a találmány ismertetője, K. Bogdán Géza munkatársunk a következőket közli:

A detektornak a hullámfogóval, földdel és fejjelhalgatóval való alkalmas egyszerű kapcsolása már régen ismeretes. Ezzel szemben az ismertett szerkezetnek kiváló gyakorlati jelentőséget az ad, hogy nem is egy perc alatt állítható össze, semmi egyéb az említettek kivül (mint pl. banárbüvel, drót stb) nem szükséges s ezen felül pityóka mindenütt és mindenkor kapható.

Ezen szempont figyelembevételével már komoly számba megye a kis műszer, kivált, ha még azt is vesszük, hogy alkalomadtán hiányt pótoljon.

Tanügy.

Felvétel a tg.-săcuesci (k.-vásárhelyi) róm. kat. gimnáziumba

A róm. kat. nyilvános jogu gimnáziumban a jövő évi I. osztályba lépők részére a felvételi vizsgák június 22 és 23 napjain lesznek. A tanulók az elemi iskola IV. osztályának anyagából felelnek, azért hozza mindenki magával IV. osztályos könyvét. Írásbeli is lesz, Három tárgyból írnak és felelnek: a román nyelvből, magyar nyelvből és számtanból. A vizsgálatot olyan időben kezdjük, hogy akik aznap reggeli, délelőtti vónattal érkeznek, azok is nyugodtan elérnek s így nem kell már az aze őt való nap ideutazniok.

A vizsgához hozni kell:

1. Iskolai bizonyítványt legalább a IV. elemi osztály elvégzéséről.
2. Állampolgársági bizonyítványt eredetiben vagy másolatban, amilyen van.
3. Anyakönyvi kivonat a születésről.
4. Keresztelési bizonyítvány (románul írva.)

Felekezeti iskolába járt tanulók láttamoztassák iskolai bizonyítványukat a revizorátusnál.

Felvételi vizsgadíj 80 lej. A többi diákról felvilágosítást nyújt személyesen vagy írásbeli megkeresésre az igazgatóság.

Szeptember 1—3 között is tartunk ilyen osztályos felvételi vizsgát:

Írásbeli megkereséseket a következő címre kell küldeni: A róm. kat. gimnázium igazgatóságának, Târgul Săcuesc, jud. Trei-scaune.

Szűcs Mihály, gimn igazgató.

Felvétel a földmivesiskolába.

A Tg.-Săcuesc-kézdivásárhelyi róm. kat. téli földmivesiskolába az 1938/39. tanévre a felvételi jelentkezések már megkezdődtek. Az iskola két évfolyamos, az elméleti oktatás október 15. től április 15-ig tart és a nyár folyamán egy hónapos gyakorlati munkát végeznek a növendékek. Felvételre jelentkezhetnek 14—30 éves korig, magyar anyanyelvű ifjak, akik legalább négy elemi osztályt végeztek. Az iskolának jól felszerelt bennlakása van. Részletes tájékoztatót szívesen küld az igazgatóság.

A fenti iskolai hirdetményre felhívjuk vidékünk gazdaközönségének figyelmét és különösen figyelmükbe ajánljuk azt, hogy mivel az iskolába csak előre meghatározott számban vehetők fel a növendékek, a beíratásokat ne halogassák, mert értesülésünk szerint a szomszédos megyék területéről már többen jelentkeztek felvételre. (Szerk.)

NYILT-TÉR)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik kedves halottunk, Kocsis István elhunytá alkalmával részvételükkel felheresek, vagy a temetésen résztvettek, ezuton mond köszönetet a gyászoló család.

Ezen rovát alatt közlöttekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség sem a kiadóhivatal.

Használt, de jókarban levő

félfedeles kocsit

vennék, Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít.

Tipografia MINERVA Târgul-Săcuesc 1938

HIREK

-1-9 3 8-
Június
11

MEGHIVÓ

A Tg.-Săcuesc-i (kézdivásárhelyi) Czipé-szek Tekéző Sportegyesülete június 12-én, vasárnap délután 3 órai kezdettel a Lukács-féle kerthelyiségben JUNIALIST rendez, melyre ezuton is tisztelettel meghívja a n. é közönséget a RENDEZŐSÉG

A rendezőség ezuton igazítja helyre és egyben kéri a legmesszebbmenő bocsánatot, hogy a meghívóból tévedésből kimaradtak az alulírt nagyrabecsült nevek: Fotó Lénárd, Megyaszi István, Pataky József, Tompa Vilmos, S. abó Dénés, Ráduly Ferenc, Szabó Sándor. Nyomdahibából kimaradtak: Beke Béla, Mágóri István, Mágóri Dezső.

— ESKÜVŐ. Török Mária és Fikler Ferencz ref. lelkész június 15-én tartják esküvőjüket városunkban.

— Eöry Árpád egy értékesítő szövetkezet élén. Tg.-Muresen (Marosvásárhelyen) megalakult a „Productum” mezőgazdasági és értékesítő szövetkezet. Az ügyek vitelével Eöry Árpád volt bankigazgatót bízták meg.

— Halálozások. Márkosfalvi Kocsis István ny. vasuti tisztviselő életének 69. házasságának 46. évében városunkban meghalt. Az elhunyt öreg urban Szabó Ferencz né körházi tisztviselőné édesapját gyászolja. Temetése jun 3-án volt a ref. egyház szertartása szerint — Özv. dr. Balogh Vendelné szül. Novák Teréz Brasov (Brassó)-b, ahová néhány hónappal költözött be, elhunyt. Temetése tegnap délután volt. — Bokor Mihály ácsmester városunkban meghalt. Csütörtökön temették.

— **Dsida Jenő** Dsida Jenő újságíró, a Keleti Újság helyettes szerkesztője, az országhatárokon túl is jól ismert, kiváló fiatal költő, közel négy hónapos betegeskedés után 31 éves korában kiszenvedett. Nemcsak a család áll lesújtottan Dsida ravatalánál, hanem a Keleti Újság szerkesztőségén kívül gyászol a magyar irodalom is, amely egyik díszét, korán lefőrt nagy reménységét veszítette el a megboldogultban.

— A róm. kat. gimn. tornavizsgálja jun 16-án (Urnapián) d. u 4 órakor

A város hivatalos hirdetményei.

Primăria Oraşului Trg.-Săcuesc.
No. 3091/1938.

PUBLICAŢIE

Se aduce la cunoştinţă publică, că primăria oraşului Trg.-Săcuesc, ţine la 20 Junie 1938, ora 11 în cabinetul primarului tratore prioritară învoială, pentru darea în arandă pe timp de 10 ani a casei de locuit din pădurea Căpreana-Sănic în apropierea băilor Sănic Moldova.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în orele oficiale în biroul No: 9 la primăria oraşului Trg.-Săcuesc.

Cu ocazia licitaţiei concurenţii vor depune o garanţie de 5% conform punctului 6 din condiţiuni.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile art. 188 110 din L. C. P. şi a dispoziţiunilor Normelor generale de licitaţiuni.

Târgul-Săcuesc, la 1 Junie 1938
Primar ss. Căp. M. Georgescu Secretar gra ss. R. Cosma
No 3294/1938

PUBLICAŢIUNĒ

Se aduce la cunoştinţă, că în ziua de 18 Junie 1938, ora 10 se va contracta prin bună învoială tăierea a 144 st. lemne de foc cu masina.

Tratarea se va face în cabinetul primarului în conf. cu disp. Normelor Gen. pentru ţinerea licitaţiilor.

Târgul-Săcuesc, la 9 Junie 1938
Primar Căpitan pens. M. Georgescu Secretar Cosma
No 3165/1938

PUBLICAŢIUNĒ

Se aduce la cunoştinţă publică, că Primăria Oraşului Târgul-Săcuesc va ţine la 17 Junie 1938, ora 11 în cabinetul primarului a două licitaţie publică cu oferte închise pentru furnizarea a 285 m. c. nisip de părau

Garanţia provizorie este de 5%
Termenul de executare este 45 zile, socotit dela semnarea contractului.

Caietul de sarcini se pot vedea la serviciul economic al oraşului.
Licitaţia se va ţine în conf. cu disp art 88-110 din L. C. P. şi art 229-230 din L. A.

Târgul-Săcuesc, la 6 Junie 1938
Primar, Căpitan pens. M. Georgescu Secretar Cosma